

D'Art

EXPOSICIÓ GRÀFICA I BIBLIOGRÀFICA DE LA TARRAGONA CRISTIANA. — Aquesta exposició cau gairebé fora del radi d'aquesta rúbrica. No del tot, però. Indubtablement, amb ella ens havem pogut donar al gaudi estètic, a la curiositat culta, a la llepolia anecdòtica. I ací un llibre únic al món, aquí un imprès reputat el primer eixit de les premses de Tarragona, més enllà una encisadora i candorosa portada; un veritable film. doncs, de coses pretèrites, gairebé oblidades, que la petjada dels anys i dels segles no ha pogut encara destruir del tot, per la cura d'aquest home exemplar en Bibliografia que és el nostre digne president i distingit amic senyor Font de Rubinat.

Totes les deixalles del passat que en aquesta exposició són mostrades, del gran dipòsit del senyor Font són procedents. Veient-les, contemplant-les, hom veu les transformacions de la llengua, del gust, de les costums; com van passant-se i creant-se noves formes del llenguatge, com el lèxic s'engrandeix, com es precisen els seus contorns, com va guanyant en gràcia, agilitat i profunditat la seva matèria i també com s'enfonsa i reïx l'ús de la nostra llengua vernacular.

D'aquesta exposició, el més popular és la collecció de fotografies de la cèlebre seu tarragonina, obra pulcra dels senyors Borràs, Prunera i Cuadrada.

A les parets, una colla de fotografies de capitells, portes, retaules, claustres, etc., de la Catedral tarragonina eriden l'esguard del visitant. Hom es dóna compte de detalls que han passat inadvertits mantes vegades en les visites que heu fet el mateix lloc i gairebé us transporteu d'entusiasme per l'art amb què han estat trobats els punts de vista i els jocs de llums que fan la fotografia agradable. Però això no és tot, si després contempleu aquestes mateixes fotografies en la llur matriu en forma verascòpica en les quals descobriu encara més detalls dels que havieu vist en aquelles ampliacions planes. El marbre i l'alabastre en aquestes meravelles del verascop es veuen transparentar i lluir amb llur esclat natural; els relleus dels fistons gòtics dels retaules adquireixen una categoria de primer rengle; els nirvis de les voltes, els contra-llums, els reflexes, gairebé inintelligibles en les ampliacions, aquí els teniu cantant cadascú amb la seva pròpia veu, l'himne admirable de l'harmonia dels conjunts reeixits.

Bella i imposanta la Catedral tarragonina té un poema d'admiració en aquesta exposició que havem intentat solament ressenyar aquí.

Aquests artistes de l'objectiu que tan bellament han donat mostra de llur capacitat tècnica i ull artístic, bé fóra hora de que emprenguessin aquesta mateixa tasca a casa nostra per a tenir arxivat en el nostre casal, el Reus actual i les deixalles, escasses, escampades, gairebé inassolibles, del Reus passat.

EXPOSICIÓ JOAQUIM ASENSIO. — El 27 de gener fou inaugurada aquesta exposició de pintures en el nostre saló d'exposicions.

Constitueixen aquesta manifestació artística 28 teles, gairebé tot natures mortes i uns quants paisatges.

No hi ha dubte que entre unes i altres es nota una superioritat en els *bodegons*. Els paisatges són fluixos d'ambient, els colors no estan harmonitzats i cadascú dóna la seva nota estrident sense formar un conjunt lligat i simfònic, defecte que també es nota en els *bodegons* però notablement aminorat.

Es tracta, pel que hem pogut esbrinar, d'un *amateur* i per això el nostre, judici ha d'ésser una mica benèvol, malgrat creure que davant una obra d'art no cal preguntar-se qui l'ha feta ni com ha estat realitzada, sinó simplement si és bona o dolenta. Sincerament diem que no és dolenta. En el conjunt s'hi noten encerts i defalliments i, en una mateixa obra, veurèu coses ben dites i altres errònies. Entenem que manca a l'artista, valoritzar.

La tècnica emprada és un impressionisme academista o sigui acomodat a les exigències de la línia i del volum. La línia i el volum, però, resulten mantes vegades, diluïts pel color, i objectes que pel dibuix corresponen a un terme posterior, tenen la valoralització dels tons de primer terme. El color, en els paisatges, malgrat certes estridències de recerca lluminosa, és gairebé sempre enfosquit. El negre vol una gran traça en emprar-lo i moltes vegades fa, d'una pintura, un *chromo*.

Dels paisatges, pel nostre humil judici, el més espontani i per tant d'un millor conjunt harmònic és "Nota" (núm. 19) malgrat el cel desdeixi un xic de les tonalitats torrades dominants. Entenem que li cal, a l'artista, treballar els verds que no diu amb prou desinvoltura ni amb prou exactitud artística. No es veu que el senyor Asensio vulgui estilitzar; malgrat això, en un paisatge de Montjuïc hi ha uns arbres que són veritables boles. Què és això? No és que creguem que no ho sab fer, sinó que divaga. Cal donar conjunts i no fragments; precissions i no vaguetats.

En quant a la pintura de *bodegons*, és realment pintura en la qual s'han fet veres obres d'art; però el bodegó, en realitat, no hauria de tenir més categoria artística que la d'un estudi. Les natures mortes són estudis que, com a estudis, poden assolir perfeccions exemplars i àdhuc categoria d'obra mestra. Però en realitat els bodegons no emocionen per ben fets que estiguin. Hi ha un home que fa uns bodegons admirables — el senyor Feliu Elies — i no obstant,

em sembla que ningú té aquest senyor per un pintor del primer rengle. En canvi està conceptuat com bon dibuixant i escriptor de geni.

En aquests estudis ens sembla entrellucar que hi ha més pruija d'omplir teles que no pas d'estudiar. Tal veiem, força repetit, el cas de les ombres projectades pels objectes, agafant més categoria que els mateixos objectes i també els propis objectes confondre-s'hi en tons bituminosos. L'ombra no és negra, ans és una simple modificació de la llum. La llum, dins les parts ombrejades, té reflexes infinits que l'artista ha de copsar i sintetitzar i plasmar en la tela sinó vol fer un dibuix colorit o quelcom que no té res a veure amb la realitat. Una ombra ben dita és la que projecta el setrill sobre el mur en l'obra núm. 9; quasi també podríem dir el mateix de la botella del núm. 6. El núm. 3 és una obreta que ens agrada. En canvi el 26 el trobem lamentable.

Tot el que deixem apuntat voldríem que l'artista ho prengués com a desig de veure'l triomfar. Es veu en ell voluntat i amorosívola sollicitud per a dir quelcom. Li manca només observar amb més atenció. Que això pot fer d'ell un artista el nom del qual es faci retenir.

EL COR DE LA CATEDRAL BARCELONINA. — A la ciutat comtal ha apassionat les darreres setmanes, aquest afer. Aquesta pruija de les modificacions i trasbalsaments, és verament morbosa. No discutim ni el sentit litúrgic, ni la comoditat, ni la seducció de la reforma. A nosaltres ens basta dir que qui feu la catedral posant el cor allí on és, al mig de la gran nau, ho feu d'acord amb els que regien la construcció d'aquella seu i adaptà la solució emprada a les normes generals de la fàbrica. Si avui les dimensions d'aquella catedral són petites, que en bona hora es basteixi una nova catedral o que s'impulsi com cal el temple de la Sagrada Família que pot ésser dignament la catedral moderna; però cal deixar la catedral vella tal com està, per respecte als que la bastiren, als que l'inauguraren, als que hi han resat tants i tants anys, als que dia darrera dia han admirat aquelles pedres, aquells ferros, aquelles talles. En les modificacions sempre s'hi surt perdent.

DEL MONUMENT A FORTUNY. — Apart d'un homenatge al nostre escultor Rebull, a París, amb assistència o representació del bo i millor de l'art internacional, ens plau remarcar les belles manifestacions dels senyors Benet i Gifreda damunt les planes de "Gazeta de les Arts", en elogi del nostre compatrici.

Aquesta interessant revista, reproduceix també, en foto-gravat, la maqueta l'estàtua i dos dibuixos de l'aportació Rebull-Puig Gairalt al deplorable concurs per al monument a Fortuny, celebrat a la nostra ciutat, monument que tal vegada, segons diuen, s'executarà a la ciutat comtal.

Com a compatrici d'en Rebull, celebrariem que això fos cert; com a habitants de Reus, deplorarem una vegada més que s'aixequi a Barcelona i no a Reus un monument tan normal i de bon gust.

CÈSAR FERRATER.